

Дидактичні матеріали до роману Каті Брандіс «Фристайлерка»

*«Дресирувальник завжди знає, що саме він хоче від тварини.
Але чи знаємо ми настільки ж чітко, чого хочемо від людей?»*

Ганс Йонас, філософ

Прочитайте епіграф та поясніть його ідею.

Старт

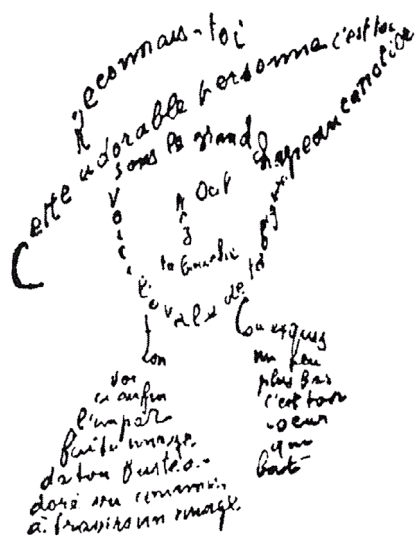
1. Що ви знаєте про Паралімпійські ігри?
2. Назвіть найвидатніших паралімпійців (пошукайте їхні імена в інтернеті).
3. Як ви гадаєте, чи є «Фристайлерка» романом про спорт?
4. Розкажіть, що ви знаєте про спринт та фристайл.
5. На вашу думку, чи розмежовує авторка персонажів свого роману за їх фізичними можливостями? А самі персонажі одне одного?
6. Модифіковане тіло. Чи є воно лише шансом покращити якість життя?
7. У 2032 році люди охоче модифікують тіла, змінюючи колір волосся, форму носа, колір очей. У 2018 році чимало людей теж мріють про інші вії, очі, нігті. Чому люди частіше думають про зовнішні, а не про внутрішні зміни?
8. У романі ми бачимо головних героїв до та після модифікацій. Чи змінюються завдяки цьому їхні характери і якщо так, то як саме?
9. Один із персонажів твору називав іншого кіборгом (пригадайте їхні імена). Чому?
10. У творі є епізод трагічної загибелі одного зі спортсменів на стадіоні. Подумайте, чи можливо було цьому запобігти і як саме.
11. Чи почуваються щасливими головні персонажі та персонажки у своїх родинах? Чому? Чи підтримують їх рідні? Як впливають часті конфлікти між дорослими на їхніх дітей?
12. Пригадайте епізод, коли Раян поспішає до Йоли в лікарню, і його розмову з водієм автівки про штучно створену «ідеальну» дитину. Чому неідеальні батьки прагнуть мати ідеальних дітей? Як гадаєте, можливо, те, до чого справді слід прагнути – це бути самим собою, справжнім?
13. У романі є кілька сцен близькості закоханих. Але найдокладніше авторка випишує сцену першого статевого акту між Йолюю та Раяном. Як ви гадаєте, чому саме її?

14. Чи відрізняється, на вашу думку, кохання в 2032 і в 2018 роках?
15. Пригадайте, на що хочуть витратити гроші від спортивних перемог головні герої. А як би ви розпорядилися такою сумою?
16. Фінал твору відкритий. Як гадаєте, що буде далі, враховуючи, що модифіковані тіла не такі вже й ідеальні, як здавалося спочатку?

Питання:

1. Завдання для самостійної (домашньої) роботи. Розробіть мапу роману (окресліть маршрути й пересування Йоли упродовж твору).
2. Завдання для самостійної (домашньої) роботи. Напишіть каліграму до твору (вона може стосуватися епізоду, персонажа чи персонажки, художньої деталі). Ось зразок каліграми Гійома Аполлінера:

3. Пригадайте розділ «Мізерія». Як виявляються характери персонажів у цьому епізоді? Чи до кінця авторка прописує сюжетну лінію Марії, дівчинки з інвалідністю? Яке значення для твору має цей образ?
4. Пригадайте розділ «Всього лиш сходинок». Чому він називається саме так? Поміркуйте про відносність труднощів: те, що нам видається легким, для інших – неймовірно складно або й неможливо. Порівняйте поведінку й відчуття Раяна у цьому розділі та в наступних. Що змінилося? Чому?
5. У творі часто вживаються слова «оптимізований», «модифікований». У яких значеннях? Уявіть собі суспільство, де кожен і кожна матимуть оптимізації чи модифікації. Як гадаєте, чим воно відрізнятиметься від сучасного?

6. Прочитайте цитати. Про кого з персонажів у них ідеться?

- 1) «Після декількох простих вправ на рівній поверхні Гайке скомандувала всім стати боком до сходів і стрибками піднятися ними вгору. (...) немов пружина, пострибала догори – раз, два, десять... Її ахіллове сухожилля засаднило. Вже не вперше воно дається взнаки. Ай, та байдуже. Не переривати ж тренування через таку дрібницю».
- 2) «Коли проходила повз обмежувальні канати, хлопець на візку повернув голову в її бік і затримав на ній погляд. І, сама не знаючи чому, Йола йому всміхнулася. На мить здалося, що ця усмішка виявилась несподіванкою для хлопця. Та вже за секунду він усміхнувся у відповідь».
- 3) «(...) був у джинсах, потертій куртці, з чохлам для гітари в руках, вітер розпатлав йому волосся, і тепер воно стирчало у різні боки. Після одужання – через постійний стрес і перевантаження він пережив емоційне вигорання – (...) знову взявся писати музику і давати вуличні концерти».
- 4) «(...) відламав і собі шматок шоколаду та всміхнувся. У свої п'ятнадцять він уже важив майже дев'яносто кілограмів. Але це його аж ніяк не бентежило. Навпаки, для нього це було саме те, що треба. Спорт і все, що з ним пов'язано, – не для (...). Адже там потрібно напружуватися, старатися, важко працювати... Тому-то він і не розумів, навіщо Йола так виснажується тільки заради того, щоб бути швидшою на кілька сотень часток секунди».
- 5) «За годину – церемонія нагородження переможців. І ось диктор назвав ім'я (...). У білому спортивному костюмі зі смугами, як на прапорі Німеччини, (...) піднімається на найвищу сходинку п'єдесталу переможців. Ці сходи, вони такі малі й кумедні. Але як же круто стояти на них, ось тут, на самісінькій вершині. Нічого в світі не зрівняється з цим відчуттям».
- 6) «Він кинув недопалок на землю і розтер його підбором. Отакої, то він ще й уболіває за чистоту докільця! Кого-кого, а олімпійського чемпіона вона уявляла собі інакше. Дивно, але чому він все-таки її приваблював?»
- 7) «(...) біг на двох карбонових протезах. Леза! Це... приголомшливо. Точнісінько як у «Термінаторі». Вражена, Йола спостерігала за хлопцем, поки той набирав розбіг перед стрибком. Неймовірно! Він не просто біг, він мчав!»
- 8) «Я народився у 2008 році, коли Олімпіада проходила в Пекіні (...). Мої батьки назвали мене на честь Олімпіади – (...)».
Раян мав сумніви, що це найкраще ім'я для дитини з важкими вадами серця».

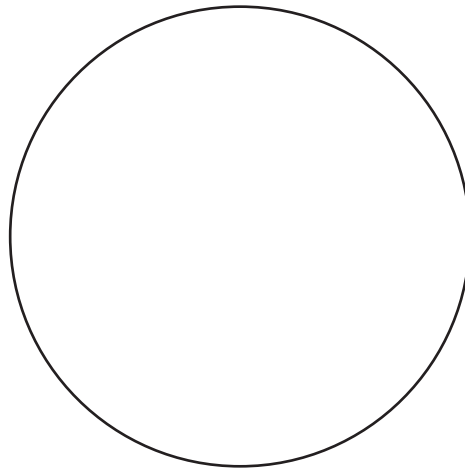
7. Помілятися не страшно. Заповніть таблицю помилок персонажів. Подумайте, чи виправили вони їх і як саме.

Йола	
Раян	
Тіль	
Самуель	
Ао Юнь	

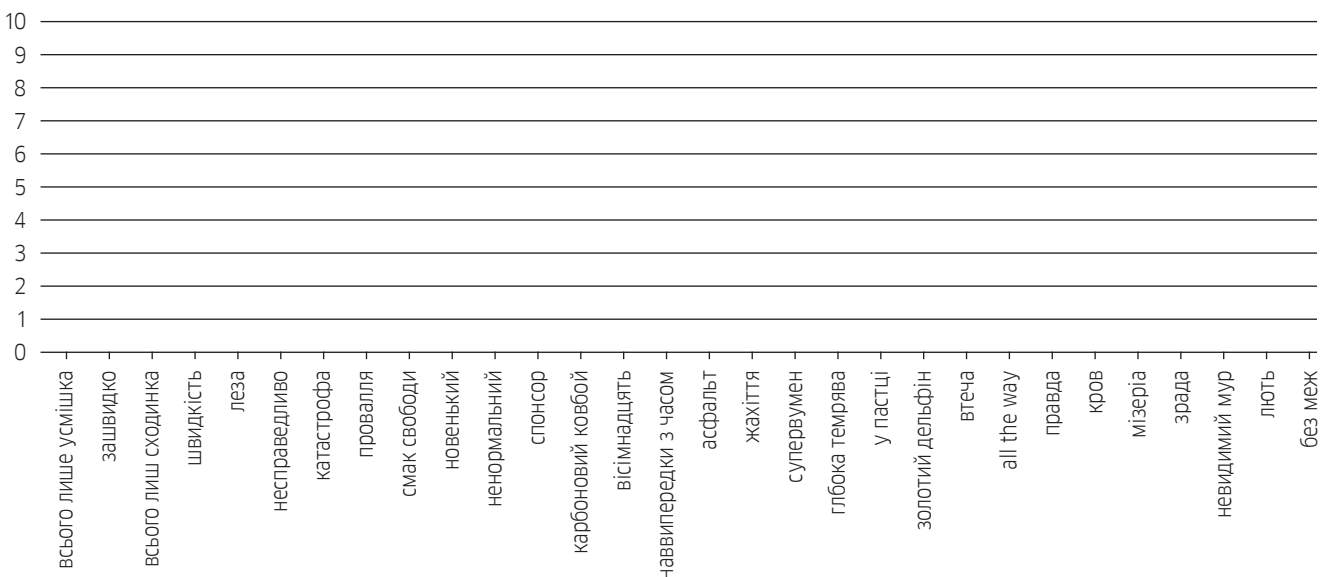

Уявіть себе в 2032 році. Ви хочете модифікувати своє тіло. Якими будуть ваші аргументи для близьких на користь того, що така модифікація необхідна? Попрацюйте у парах. Варіанти ситуацій:

- 1) Особа, що хоче модифікувати своє волосся та колір очей, та її родич.
 - 2) Особа, переконана, що вона некрасива, і друг, упевнений, що їй не варто робити модифікацію.
 - 3) Особа без руки та її родич.
 - 4) Особа з вадами серця та її друг.
- 8.** Зробіть діаграму персонажів за рівнем вашого емоційного сприйняття. Персонажів оберіть самі. Що більший сектор – то більше емоцій викликав у вас персонаж. Штриховкою покажіть негативні емоції.

- 9.** Намалуйте криву вашої цікавості впродовж читання твору від розділу до розділу. Чи були епізоди, коли ставало нудно? А такі, коли від книжки несила було відірватися? Ряд 1 – читацьке зацікавлення, Ряд 2 – емоційне зацікавлення.

Фініш

1. Попрацюйте над романом за методикою шести «мислекапельюхів» Едварда де Боно. Слід поділитися на шість груп і визначити, кому дістанеться який із капелюхів.
 - Білий капелюх (логічне мислення)** – фокусуємося на фактах. Коли вийшла книжка, де. Хто і коли переклали її українською мовою. Можна згадати про жанр і структуру.
 - Червоний (емоції)** – описуємо відчуття, які викликала книжка. Які емоції переважають у сюжеті?
 - Жовтий (позитив)** – обговорюємо, що у книжці сподобалося, захопило, вразило.
 - Чорний (критика)** – обговорюємо, що не сподобалося чи що хотілося б змінити у творі.
 - Зелений (творчість)** – уявляємо й моделюємо подальшу долю персонажів.
 - Синій (підсумки)** – про що роман? Можна його назвати таким, що мотивує?
2. Прочитайте ще раз післямову роману. Розкажіть, що ви дізналися про роботу авторки над твором, а також про її ставлення до оптимізації тіла.
3. Книга «Фристайлерка» для головної персонажки Йоли закінчується перемогою, проте не спортивною. Як гадаєте, чому авторка не зробила свою героїню олімпійською чемпіонкою? Невже Йола не заслуговувала на таку перемогу?
4. Напишіть есей на одну з тем:
 - «Чому я (не) боюсь поразок»
 - «На що я готовий (готова) задля своєї мети»
 - «Фристайл у житті vs фристайл у спорті»

Прочитайте цитати. Про кого з персонажів у них ідеться?

- 1) «Після декількох простих вправ на рівній поверхні Гайке скомандувала всім стати боком до сходів і стрибками піднятися ними вгору. (...) немов пружина, пострибала догори – раз, два, десять... Її ахіллове сухожилля засаднило. Вже не вперше воно дається взнаки. Ай, та байдуже. Не переривати ж тренування через таку дрібницю».
- 2) «Коли проходила повз обмежувальні канати, хлопець на візку повернув голову в її бік і затримав на ній погляд. І, сама не знаючи чому, Йола йому всміхнулася.
На мить здалося, що ця усмішка виявилась несподіванкою для хлопця. Та вже за секунду він усміхнувся у відповідь».
- 3) «(...) був у джинсах, потертій куртці, з чохлом для гітари в руках, вітер розпатлав йому волосся, і тепер воно стирчало у різні боки. Після одужання – через постійний стрес і перевантаження він пережив емоційне вигорання – (...) знову взявся писати музику і давати вуличні концерти».
- 4) «(...) відламав і собі шматок шоколаду та всміхнувся. У свої п'ятнадцять він уже важив майже дев'яносто кілограмів. Але це його аж ніяк не бентежило. Навпаки, для нього це було саме те, що треба. Спорт і все, що з ним пов'язано, – не для (...). Адже там потрібно напружуватися, старатися, важко працювати... Тому-то він і не розумів, навіщо Йола так виснажується тільки заради того, щоб бути швидшою на кілька сотень часток секунди».
- 5) «За годину – церемонія нагородження переможців. І ось диктор назвав ім'я (...). У білому спортивному костюмі зі смугами, як на прапорі Німеччини, (...) піднімається на найвищу сходинку п'єдесталу переможців. Ці сходи, вони такі малі й кумедні. Але як же круто стояти на них, ось тут, на самісінькій вершині. Нічого в світі не зрівняється з цим відчуттям».
- 6) «Він кинув недопалок на землю і розтер його підбором. Отакої, то він ще й уболіває за чистоту докільця! Кого-кого, а олімпійського чемпіона вона уявляла собі інакше. Дивно, але чому він все-таки її приваблював?»
- 7) «(...) біг на двох карбонових протезах. Леза! Це... приголомшливо. Точнісінько як у «Термінаторі». Вражена, Йола спостерігала за хлопцем, поки той набирав розбіг перед стрибком. Неймовірно! Він не просто біг, він мчав!»
- 8) «Я народився у 2008 році, коли Олімпіада проходила в Пекіні (...). Мої батьки назвали мене на честь Олімпіади – (...)».
Раян мав сумніви, що це найкраще ім'я для дитини з важкими вадами серця».